Utlåtande GrUU 28/2018 rd– RP 56/2018 rd

Grundlagsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om statlig finansiering för främjande av filmkulturen

Till kulturutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om statlig finansiering för främjande av filmkulturen (RP 56/2018 rd): Ärendet har remitterats till grundlagsutskottet för utlåtande till kulturutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- direktör Jorma Waldén, undervisnings- och kulturministeriet
- professor Olli Mäenpää
- professor Pauli Rautiainen.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- biträdande professor Ida Koivisto.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en lag om statlig finansiering för främjande av filmkulturen. Genom lagen upphävs den gällande lagen om främjande av filmkonsten.

Lagen avses träda i kraft hösten 2018.

I motiven till lagstiftningsordningen granskas lagförslaget med avseende på 124 § i grundlagen.

Enligt regeringen kan propositionen behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock önskvärt att inhämta ett utlåtande hos grundlagsutskottet, eftersom Finlands filmstiftelse enligt lagförslaget kommer att sköta offentliga förvaltningsuppgifter som ankommer på en statsbidragsmyndighet.

Klart
5.3

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår att det stiftas en lag om statlig finansiering för främjande av filmkulturen. Förslaget är konstitutionellt betydelsefullt framför allt med avseende på grundlagens 124 § om överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter. Regleringen har dessutom anknytning till de bestämmelser i grundlagens 16 § som gäller konstens frihet och det allmännas skyldighet att säkerställa möjligheter för var och en att utveckla sig själv, oavsett medellöshet.

Enligt motiven till bestämmelsen om den grundläggande rättigheten konstens frihet skapar man genom konstens frihet förutsättningar för kulturens utveckling. Bestämmelsen har ett nära samband med grundlagens 12 § om yttrandefrihet. I motiven till bestämmelsen sägs det att det på konstens område ska råda frihet för uttryck och metoder, vilket för sin del främjar den samhälleliga diskussionen och gör den mångsidigare (RP 309/1993 rd, s. 69/I)

Filmstiftelsens offentliga förvaltningsuppgift

Enligt lagförslaget kan undervisnings- och kulturministeriet liksom i dag inom ramen för ett anslag som tas in i statsbudgeten anvisa Finlands filmstiftelse statliga medel för stöd för utarbetande av filmmanuskript, för produktion och distribution av film samt för annat främjande av filmkulturen. Det sägs i förslaget att Finlands filmstiftelse när den beviljar statsunderstöd i huvudsak sköter de uppgifter som ankommer på statsbidragsmyndigheten.

Bestämmelserna om filmstiftelsens uppgifter är betydelsefulla med avseende på 124 § i grundlagen. Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock endast ges myndigheter.

I grundlagsutskottets praxis har det ansetts att tryggande av kraven på rättssäkerhet och god förvaltning på det sätt som avses i 124 § i grundlagen förutsätter att de allmänna förvaltningslagarna iakttas när ärenden behandlas och att de som handlägger ärenden handlar under tjänsteansvar (GrUU 50/2017 rd, s. 3, GrUU 33/2004 rd, s. 7, GrUU 46/2002 rd, s. 10).

Enligt grundlagsutskottets uppfattning kräver grundlagens 124 § inte att det i lag alltid hänvisas till de allmänna förvaltningslagarna, eftersom dessa med stöd av de i dem ingående bestämmelserna om tillämpningsområde, definition på myndighet eller enskildas skyldighet att ge språklig service också tillämpas på enskilda när de utför ett offentligt förvaltningsuppdrag (GrUU 42/2005 rd, s. 3). Utskottet noterar att man av hänvisningarna i lagförslagets 5 och 12 § kan få den felaktiga bilden att det bara är principerna om en god förvaltning och jävsbestämmelserna som ska tilllämpas av bestämmelserna i de allmänna förvaltningslagarna. Om en hänvisning till de allmänna förvaltningslagarna av tydlighetsskäl ändå anses vara behövlig, måste den vara omfattande för att e contrario-tolkning ska kunna undvikas (GrUU 11/2006 rd, s. 3/II, GrUU 42/2005 rd, s. 3/II).

Bestämmelser om sökande av ändring i beslut av Finlands filmstiftelse och Centret för konstfrämjande föreslås i lagens 19 §. Enligt utskottets etablerade praxis får en sådan förteckning över över-

klagbara beslut inte fungera som ett slags indirekt förbud mot att söka ändring (se t.ex. GrUU 15/2012 rd, s. 3/II, GrUU 20/2005 rd, s. 7 och GrUU 21/2006 rd, s. 6/I). Rätten att söka ändring bör därför anges som en allmän rätt. Detta motsvarar enligt grundlagsutskottets uppfattning också det som sägs i propositionsmotiven (s. 45).

FÖRSLAG TILL BESLUT

Grundlagsutskottet anför

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors 3.10.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Annika Lapintie vänst
vice ordförande Tapani Tölli cent
medlem Maria Guzenina sd
medlem Anna-Maja Henriksson sv
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Ilkka Kantola sd
medlem Antti Kurvinen cent
medlem Mia Laiho saml
medlem Markus Lohi cent
medlem Leena Meri saf
medlem Wille Rydman saml
medlem Ville Skinnari sd
medlem Matti Torvinen blå.

Sekreterare var

utskottsråd Mikael Koillinen
utskottsråd Liisa Vanhala.